

ἐὰν αἱ καρδίαι σας ἦσαν ὀλιγώτερον σκληραὶ παρ' ἄλλοτε. Εἶχον ἀναγνώσει εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς μου τὸν βίον τοῦ Μάρκου Πόλου, τοῦ περιγῆ μου περιηγητοῦ τῆς Βενετίας, (*) ὅστις ἐπανήλθεν εἰς τὴν πατρίδα του με ἀναριθμήτους θησαυρούς, καὶ ἐξήτευσεν εἰς τὰς θύρας τῶν ἐξαδέλφων του, καὶ ἐδιώχθη με πετροβολήματα καὶ με ὕβρεις. . . Μοὶ ἀπεδειξετε, φίλτατοι συγγενεῖς μου, ὅτι ἡ ἱστορία του εἶναι ἀληθής. . . καὶ θὰ μάθετε ἤδη καὶ σεῖς τὶ δύναται νὰ κρύπτωσι τὰ ῥήκη τῆς δυστυχίας.

Συγχρόνως, ὁ Δανιὴλ, ἔσπασεν ἐπισήμως τὸν παμμεγέθη πλακοῦντα, καὶ αἱ κόραι Σαχβὶλ ἀνεγνώρισαν τὸ διασάκκιον, τὴν φενάκην, τὸν αὐλὸν, ὅλον τὸν μετεμφιασμόν τοῦ νυκτερινοῦ ἀλήτου, ὃν τόσον κακῶς μετεχειρίσθησαν. . . Ἐπροσπάθησαν νὰ ἐγερθῶσιν, ἀλλὰ τὸ αἶσχος τὰς ἐκράτει εἰς τὰς θέσεις των. . .

— Ὁ τυφλὸς οὗτος. . . ὅστις ἐβλεπε πολὺ ὀξυδερκῶς, ἤμην ἐγὼ, ἦτον ὁ Δέκατος Τρίτος, ἐξηκολούθησεν ὁ ἐξαδελφός. . . , καὶ ὁ ὁδηγός μου ἦτον αὐτός ὁ δούστηνος Σ τ ὀ π η ς, ὅστις σας ἄφησε καὶ ἠκολούθησεν ἐμέ.

Τότε ὁ Ἀμφιτρώων, γενναῖος εἰς τὴν ἐκδίχησίν του, διένειμε τὰ τεμάχια τοῦ πλακοῦντος, δοὺς εἰς τὸν θεῖόν του τὴν λίθινον δῶραν. ἐστολισμένῃ με ἀδάμαντας, εἰς τὸν πυρπολητὴν τῶν δένδρων, ἓνα κλόνον βαίων, οὗτινος τὰ φύλλα ἦσαν ἀπὸ τραπεζικά γραμμάτια, εἰς τοὺς ἄλλους τὴν φενάκην καὶ τὸ διασάκκιον, πλήρως φλωρίων, τὸν αὐλὸν καὶ τὸν πῖλον, ἐστολισμένους με μαργαρίτας καὶ ρουβίνια, κτλ. κτλ.

Εἰς τὴν Ῥαχὴλ, τέλος, ἤτις μόνῃ ἐλέησε τὸν ἐπαίτην, ἐπρόσφερε, γονυπετήσας ἐμπροσθέν της, ἐπὶ τοῦ καταξήρου πλακοῦντος τῆς πεδικῆς της ἡ λικίας, ἓν ἀπλοῦν δακτύλιον, τὴν τύχην του καὶ τὴν χεῖρα του. . . Αὐτὸς ἦτο ὁ κύαμος τοῦ συμποσίου τοῦ βασιλικοῦ πλακοῦντος. Ἡ Ῥαχὴλ ἐδέχθη τὴν βασιλείαν, ἤτις ἠυλογήθη ὑπὸ τοῦ γέροντος ἱερέως. . .

— Καὶ ἤδη ὅτε εἴμεθα ἴσοι, φίλοι μου, ἐπέφερεν ὁ Δανιὴλ, ὠφελήθητε ἀπὸ τὸ μάθημά μου, καθὼς ἐγὼ ὠφελήθην ἀπὸ τὰ ἰδικά σας, καὶ ἄς εὐρεθῶμεν εἰς τοὺς γάμους μου ἄνευ μνησικαίας.

Ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας, οἱ Σαχβὶλ ὑπῆρξαν φιλόδοξοι καὶ δὲν ἐβλεπον πλέον κανένα ἐπαίτην χωρὶς νὰ τὸν ἐλεήσωσιν.

— Ἡ ἱστορία σας εἶναι τοσούτον περιπαθής, ἀνέκραξα, θλίβων τὴν χεῖρα τοῦ Κ. Σαμουήλ Π. . . καὶ τὴν τῆς γυναικὸς του, ὥστε, μ' ὄλην τὴν μετριοφροσύνην σας καὶ τὴν συγκίνησίν μας, ἀνεγνώρισamen τὸν Δανιὴλ καὶ τὴν Ῥαχὴλ εἰς τὸν βασιλεῖα καὶ τὴν βασιλίσαν τοῦ ταπεινοῦ μου συμποσίου.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ). Π. Η.

(*) Περὶ τῶν περιηγήσεων τοῦ ὁποίου εἰπομέν τινα ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς α'. Ἰαν. 1851- τῆς Εὐτέρ-
της.

Ἐκ τοῦ προκηρυττομένου ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ μου
θισοτήματος

ΦΑΙΔΩΝ,

ἦΤΟΙ

Η ΕΝΕΣΤΩΣΑ ΕΛΛΑΣ.

Ἰπὸ Εὐδῶρον.

δημοσιεύομεν τὸ ἐξῆς ἀπόσπασμα, ὅπερ εἶναι ὡς προ-
εισαγωγή τις εἰς τὴν προκειμένην διήγησιν.

Had we never loved so kindly,
Had we never loved so blindly,
Never met or never parted,
We had ne'er been broken-hearted.

BURNS.

Ἐὰν περιπαθίστατα, ὦ νέε, δὲν ἤρασο,
Ἐὰν ἀγάπην φλογερὰν δὲν εἶχες αἰσθανθῆ,
Ἄν δὲν ἐπεχωρίζεσο, ἢ ἂν δὲν συναντᾶσο,
Δὲν ἤθελ' ἡ καρδία σου ποτὲ τῆς σπαραχθῆ.
BOYDNE.

Ὁ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰσπλέων εἰς τὸν Ὀρχικὸν Βόσπορον, κάμπτει κατὰ πρῶτον τὸν παρὰ τὰς Συμπληγάδας νήσους φανὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς παραλίας, καὶ προχωρῶν μεταξὺ δύο παραλλήλων ἀκτῶν, ἐρήμων κατ' ἀρχὰς καὶ διατεμνομένων ἰδιοτρόπως καὶ ποιητικῶς κατὰ πᾶν βῆμα, φθάνει τέλος εἰς εὐλίμενόν τινα κόλπον, τὸν Β α θ ὁ ῥ ῥ ο α ν (Βουγιούκδε-
ρε), ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν βόρειον ἀκρὰν καὶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ κοιλιάδα εἶναι ἀποπτον τὸ στόμιον τῆς τρομερᾶς ἐκεῖνης θαλάσσης, ὅπου τοσαῦτα κατ' ἔτος συμβαίνουν ναυάγια. . . ἀπὸ τὰ ἀχανῆ βῆθη τῆς ὁποίας τοσαῦτα ἀκούονται οἰμωγαί, καὶ τοσαῦτα κυλίσονται ἀμορφα πτώματα ἐπὶ τῶν βαθυχρῶν κυμάτων της. . .

Ἡ φύσις κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ἔχει μεγαλεῖόν τι ἀγριὸν συνάμα καὶ τερπνόν, καὶ μάλιστα ἀρέσκον εἰς καρδίας, τὰς ὁποίας αἱ ὀδύναι καὶ αἱ πλάναι τῆς ζωῆς συνέτριψαν.

Τερπνότετα καὶ χαρμόσυνοι διέρχονται ἐνταῦθα αἱ θερινὰ ὥραι, τὸν δὲ χειμῶνα ἡ φύσις ἐνδύεται ἄπασαν αὐτῆς τὴν υπερβόρειον δεινότητα, καὶ ἀκούεις συνεχῶς τὰς τρικυμίας ἐπιπνεούσας, τοὺς ἀνέμους βοίζοντας, καὶ τὰ κύματα μετὰ σάλου πολυφλοίσβου ἀναδράζοντα καὶ θραυόμενα κατὰ τῶν ἀγρίων ἀκτῶν καὶ τῶν ἀποκρήμνων βράχων.

Ἐν τινι τῶν ὡραίων καὶ τρομερῶν ἐναλλάξ τοποθεσιῶν τούτων ἔστησα κ' ἐγὼ τὸ σκηνωμά μου, ὅτε, ὡς ναυαγός τις, μόλις τοῦ κλύδωνος περιστρωθεὶς, ἐπανήλθον εἰς τὸ Βυζάντιον, μετὰ πολυχρόνιον ἐν Ἑλλάδι ἀποδημίαν, ἀποτυχὼν εἰς τοὺς ὀνειρούς μου, εἰς τὰς προσδοκίας μου, εἰς πᾶν ἐν ἐνὶ ὅ,τι ὑψηλότερον καὶ εὐγενέστερον συλλαμβάνει ἡ καρδία τοῦ νέου εἰς τὰς πρώτας αὐτῆς καὶ τὰς ἀγνωτέρας ὁρμάς.

Αἰσθημά τι ὀδυνηρὸν ἐναπέλιπον ἐν ἐμοί, αἱ ψευθεῖσαι περὶ Ἑλλάδος φαντασίαι μου, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον κατέθλιψαν τὴν ψυχὴν μου, αἰσθανθέντος τὸν πόνον ἐκεῖνον, εἰς ὃν ὑποπίπτει πᾶς ὁ ἀπωλέσας ὃν τι προσερίδες καὶ ἐρατεῖνόν· ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἐπέσεια τὸ φᾶσμα τοῦτο τὸ καταδαρύνον τὴν ὑπαρξίν

μου, καὶ ὅπως ἀποπνίξω καὶ τὸ τελευταῖον ἵχνος τῆς θλίψεως ἐν τῇ καρδίᾳ μου, παραδῶν ἐς τὴν ἀκρατον ἀπόλαυσιν ὄλων τῶν καλλόνων τῆς ἐξαισίας καὶ ποιικιλίης ἐκείνης φύσεως, τῆς ἀφροντισίας καὶ νοητικῆς τοῦ ἀσιατικοῦ βίου.

Κατὰ τὴν εὐτυχὴ λοιπὸν ταύτην καὶ λυσιμέριμον διαμονήν μου εἰς τὸν Ὀρακίαν Βόσπορον, ἡγάπων νὰ περιπλανώμαι ἀπαύστως, περιφερόμενος ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλο τῶν θαλακτικῶν ἐκείνων χωρίων, ἅτινα ἐκτείνονται ὡς ταινία τις συνεχῆς, ποικιλόχρους καὶ ἀνθηρὰ κατὰ τὰς διδύμους αὐτοῦ παραλίας. Ἄλλοτε μὲν ἐπλεον πρὸς τοὺς κόλπους αὐτοῦ τοὺς πλεόν ἐρήμους, τὰς ἀκτὰς τὰς πλεόν μεμονωμένας. Ἄλλοτε δὲ πλοικαρίου τινος ἐπιδαίνων ἢ συνωθούμενος μετὰ πλήθους χαρμολόγου καὶ ἀμερίμου ἐπὶ τοῦ αἰμοπλοίου, διευθυνόμεν πρὸς τὰ τερπνὰ νησιδία τῆς Προποντίδος, ὅπου τὰ πάντα διαγελῶσιν, ὅπου τὰ πάντα μεταβάλλονται καὶ ἐξωραίζονται, ἀπὸ τοῦ κλίματος μέχρι αὐτοῦ τοῦ βίου.

Μὲ ἤρσκειν ἡ ἀπλοϊκότης καὶ τὸ ἀφελές τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἤρχοντο πανοικί νὰ διατρίψωσιν αὐτοῦ τοὺς θερινούς μηνάς. Οἱ Βυζάντιοι εἶναι ἴσως οἱ μόνοι τῶν λαῶν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, οἵτινες διέσωσαν περισσότερον τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα πατροπαράδοτα ἥθη, καὶ τὸ φιλόξενον καὶ ἀπονήρευτον τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἄλλὰ τίς δύναται ἐπαξίως νὰ περιγράψῃ τὴν μαγεῖαν ἅπασαν τοῦ θαυμασίου τούτου χώρου; Διαπλέων τὸν θαλάσσιον αὐτὸν βραχίονα, ἐκπλήττεσαι καθ' ἐκάστην στιγμήν ὑπὸ θαλακτικότητων καὶ νέων σκηνογραφίῶν. Ἡ δὲ ποικιλία αὕτη ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸ ἐνδότερον, ὅπου ἀπαντᾷ ἄλλη μυρίπνοα καὶ σκιόεντα, δρυμῶνας πικνύους καὶ ἀγρίους, ὡς ἂν ἦσαν οἱ ἀπάτητοι δρυμῶνες τοῦ νέου κόσμου, εἰσέρχονται εἰς κοιλιάδας βαθυκόλπους, συνδένδρους, διαβρεχομένας ἀπὸ ρυάκια ἢ ποταμούς, ἢ καταβράχτια· ἀλλαχοῦ σταματοῦν τὸ βλέμμα σου λιμναί εἰς ὧν τὰ χεῖλη εἶναι αὐτοφυῆς ἢ χλόη καὶ οἱ δενδρόνες, καὶ ἀλλαχοῦ πεδιάδες εὐρύχωροι χέρσαι ἢ καλλιεργημέναι ἐκτείνονται ἐνώπιόν σου.

Κατὰ τὰς περιπλανήσεις μου ταύτας, ἐθελγόμενη μάλιστα, ὅτε, τοῦ ἡλίου κρυθέντος ὀπισθεν τῶν ὀρέων τῆς Θράκης, καὶ τοῦ γλυκυψάτου ἀστέρος τῆς ἐσπέρας ἀνατείλαντος ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, ἀνέπλεον ἐντὸς εὐθραύστου ἀκατίου τὸ μαγευτικὸν Κατάστημα. Νῦν τις γλυκεῖα καὶ διαυγὴς περιβάλλει τότε, ὡς πέπλος τις διαφανῆς, τὴν ἐκτασιν. Ὁ κυανόχρους οὐρανός, ὡς ν' ἀντανάκλαται εἰς τὰ ἡδύροχα ἐκεῖνα κύματα, ἅτινα τοσοῦτον ποιητικῶς ἔφαλεν ἡ μούσα τοῦ Βύρωνος. Ἡ θάλασσα ἀναθρόσκει σπινθῆρας ἡλεκτρικοὺς ὑπὸ τὴν κώπην, ἥτις πλῆττει ἐναρμονίως τὰ λεία καὶ ἀκύμαντα νῶτά της. Ὁ δ' Ἑσπερος ὡς νὰ ἐπιδύληται μετ' ἔρωτος καὶ νὰ μειδᾷ ἐπὶ τῶν θαλασσῶν τούτων καὶ τῶν περικυκλούντων αὐτὰ λόφων, κοιλάδων, δενδρόνων, τεμνῶν... Στῆς τις, λέγειν, ἐναρμόνιος, ποιήσις τις ὁρατὴ διαχέεται κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην ὥραν ἐφ' ὅλης τῆς ἐκτάσεως, καὶ εἶναι ἄρατον τὸ αἰσθημα ὑπὸ τοῦ ὁποίου κυριεύεται ἡ ψυχὴ.

Ἄλλοτε πάλιν, κατὰ πρωΐαν ἑαρινήν, ἡ ἐσπέραν φθινοπώρου, ἡγάπων νὰ περιπλανώμαι μονήρης εἰς τινὰ τῶν ποιητικῶν ἐκείνων ἀκτῶν, ὅτε μὲν συνδένδρων καὶ γελοσσῶν, ὅτε δὲ ἀγρίων καὶ ἀποτόμων, ὅπου παρὰ τὰ μνήματα ἢ τοὺς λευκοὺς καὶ ὕψιτενεις

μινεπαρῆδες τῶν τεμνῶν βλαστάνουσιν ἀειθαλεῖς κυπάρισσοι, καὶ ὅπου ἡδὺς καὶ μελαγχολικὸς τῶν κυμάτων ὁ φλοῖσθος.

Εἰς ὥρας ποιήσεως καὶ μελαγχολίας ἀπέφευγον ἄλλοτε τὸν θόρυβον καὶ τὴν τύρβην τοῦ ποικίλου καὶ πολυπληθοῦς ἐκείνου κόσμου, καὶ ἀποσυρόμενος εἰς τὸ ἀναχώρημά μου, ἐξήτουν τὴν μόνωσιν καὶ τὴν ἐρημίαν.

Διελογίζομην τότε τὸ βραχὺ μὲν, ἀλλὰ πολυκύματον παρελθόν μου, τὰς πρώτας εὐχὰς καὶ ὀνειρώξεις τῆς ψυχῆς μου, αἵτινες, ὡς φύλλα μεμαραμένα ἐκ τοῦ στελέχους των, κατέπεσον ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ματαιωθεῖται καὶ ἀποσβεσθεῖσαι ἅπασαι. Ὁδυνῆρά εἶναι τότε ἡ ζωὴ, ἡ οὕτω πῶς ἀποτυχούσα! Ἀρήσιν εἰς τὰ μυχαίτατα τῆς καρδίας λύπην τινὰ ἀνεξάλειπτον, ἀνιάτον διὰ παντός, ἥτις ἀναζωοῦται ἐκάστοτε ὀδυνῆρά, ἐν μέσῳ ὁποιασδήποτε ἀκολούθου εὐτυχίας, ὡς πληγὴ τις καιρία, ἢ ἐπιχέουσα ὀχρότητα ἀνεξιτήλον εἰς τὸ μέτωπον τοῦ παύοντος, καὶ τοι δὲ συνουλοῦθεῖσα, ἀλγεῖ ὅμως ἐνίοτε καὶ αἰμάσσεται. Ὅθεν ἀφίεις καὶ ἐγὼ πᾶν σοδάρν πάθος καὶ αἰσθημα, ἀφίεις πᾶσαν φιλοδοξίαν ἢ φιλοπατρίαν ὁρμήν, ἐδίωκα ἥδη μόνον τὰ ἐφήμερα καὶ εὐμαρῇ.

Ἄλλὰ συμβάν τι, ὅπερ ὡς ἀνάμνησις, ὡς ὑποτροπὴ οὕτως εἰπεῖν, ὄλων τῶν προτέρων παθήσεων καὶ συμβάντων, ἦλθε νὰ διαταράξῃ καὶ αὐτὴ τὴν ψυχικὴν μου γαλήνην καὶ ἀδράνεια, καὶ νέαν λύπην βαθεῖαν νὰ διῷπνίσῃ ἐν ἐμοί.

Ἄλλον μὲν ἀφορᾷ τὸ γεγονός τοῦτο, ἀλλὰ συμβαίνει συνεχῶς νὰ αἰσθανθῇ τις πολλῶν μείζονα λύπην, γενόμενος μάρτυς ὀδυνηρᾶς τινος συμφορᾶς κατ' ὄντος φιλάτου καὶ ἀναξιοπαθοῦς ἐπιπεσοῦσής, ἡ αὐτὸς παθών. Θέλω δὲ διηγηθῇ αὐτὸ ἀκριβῶς ὅπως ἐτελέσθη, μὴ ζητῶν νὰ καλλωπίσω διὰ περιπετειῶν καὶ πλασματῶν, ὅποια παριστῶσιν ἐν γένει αἱ μυθιστορίαι τῆς ἐποχῆς μας, αἱ πλαστὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιγράφουσαι καὶ συμβάντα καὶ αἰσθηματα, τοσοῦτον δὲ θέλγουσαι σήμερον τοὺς ἀναγινώσκοντας. Ὁ ἀναγνώστης περιτρέχων τὰς σελίδας ταύτας θέλει πεισθῇ ὅτι δὲν διηγούμεθα μῦθον, ἀλλὰ γὰγονός, ὑπαρκτόν, καὶ ἴσως τὸν ἀγαθόν, πλὴν ἀτυχῇ νέον, τοῦ ἐποίου γράφομεν τὸν βίον. Ἐγνώρισεν ἡ ἀπῆνητις ποτε, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ τῆς καρδίας του.

Συναντᾶται τις πολλάκις ἐν τῷ βίῳ μὲ ὄντα, ἅτινα βλέπει εὐθυμα, χαρίεντα, μεσιδῶντα, καὶ τάττει αὐτὰ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ γινώσκει, ἀλλὰ δεῖδε τί βάσανον ψυχῆς, τί αἰσθηματα ἀνώτερα κρύπτονται ὑπὸ τὴν δημηδῆ ἐκείνην εὐθυμίαν καὶ τὸ βδισασμένον μειδίωμα; Συνεχῶς εἰς μόνος φίλος ἐμυήθη τὰ ἄδυτα ταῦτα τῆς καρδίας, καὶ αὐτὸς ἀναγινώσκει μυστηριωδῶς ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ἢ τῆς γυναικὸς (διότι καὶ μετὰ τῶν γυναικῶν ὑπάρχουσιν ἐξαιρετικαὶ φύσεις), τὰς ἐσωτερικὰς τρικυμίας, τὰς ἀλληλόδνας τῆς ψυχῆς, ἢ τὸ ξένον καὶ ἐξοχον τῶν φρονημάτων.

Διηγούμενος δὲ τὴν ἱστορίαν ταύτην κολακεύομαι καὶ ὑπὸ ἀγαθῆς τινος ἐλπίδος ἴσως τὰ παθήματα τοῦ δυστυχικοῦ φίλου μου, ἀπαλλάξωσι πολλοὺς τῶν καθ' ἡμᾶς νέων ἀπὸ τὰς πικρίας καὶ τὰ δυστυχήματα, εἰς ἃ τινὰ ἀναποφεύκτως ὑποπίπτουσιν, ὅσοι εἰσέρχονται ἐν τῷ βίῳ μὲ ἰδέας καὶ φρονήματα, ὧν ἀνέφικτος ἢ πραγματοποιήσις, καὶ διὰ τὴν ἰδίαν τῶν νέων τούτων ψυχῶν

ἀδυναμίαν, καὶ διὰ τὴν δεινότητα τῆς παρούσης ἐποχῆς, ἐποχῆς ἀνωμάλου καὶ μεταβατικῆς, καθ' ἣν πολλὰ τῶν γενναίων ψυχῶν αἱ δοκιμασίαι, καὶ οὕτω φαρμακεύουσι τὸν βίον των καὶ γίνονται δυστυχεῖς διὰ παντός.

Ἦν ὥρα φθινοπώρου. Τὸς καύσωνας τοῦ θερόους μετρίζουσι τὴν ἡμέραν μὲν οἱ πνέοντες ἐτησίαι, τὰς δὲ νύκτας ἡ πονηρὰ αἶρα ἡ διαχέουσα τὴν εὐωδὴν θρόνον αὐτῆς, ἀλλὰ τὸν φθινόπωρον ὁ Βόσπορος ἐνδύεται νέας ὅλως καὶ ἀράτους καλλονάς, λαμβάνει νέαν, οὕτως εἰπεῖν, ζωὴν, ὅψιν ἀγροτικὴν ἅμα καὶ ποιητικὴν, διὰ τὸν γενόμενον τότε τρυγητὸν καὶ τὴν ἀλειαν.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην πρὸ πάντων ἀρέσκειται ὁ θεολιμένος τὴν καρδίαν καὶ ὁ ἔχων πλήρη ἀνίας τὴν ψυχὴν νὰ κάθεται παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ ν' ἀκολουθῇ σύννοους τοὺς ἀγῶνας, τὴν κίνησιν, τὰς κραυγὰς τῶν ἀλειτουργῶν, ἢ νὰ διευθύνῃ τὰ βήματά του πρὸς τὰς ἀμπέλους, τὰς κειμένας εἰς τερπνοτάτας τοποθεσίας καὶ νὰ βλέπῃ ἐκεῖ τὴν σφόδρην ποικίλου καὶ παντοδαποῦ κόσμου, εὐθυμοῦντος καὶ ἀγαλλομένου. Αἱ ἡμέραι αὐτῆς διὰ τοὺς καλοὺς Βυζαντινοὺς εἶναι ἡμέραι πανηγύρεως καὶ εὐθυμίας.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τούτων, κατὰ τὸ ἔτος 184 . . πρὸς τὸ ἑσπέρας, ἐκαθήμεν, κατὰ τὸ σῆμα, εἰς τὴν τερπνὴν παραλίαν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, τὴν μεταξὺ Θεραπειῶν καὶ Καλενδερίου, βυθισμένους εἰς τὰς σκέψεις μου, ὅτε βλέπω αἶφνης, ἐρχόμενον πρὸς με, τὸν Φαίδωνα, νέον μετὰ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε συμμαθητής, μετὰ τοῦ ὁποίου ἀδελφικὴ δντως φιλία μᾶς συνέδεε, καὶ τὸν ὁποῖον ἀρῆκα ἐν Ἑλλάδι, διώκοντα, ἀλλ' αὐτὸν μετ' ἀδιαλείπτου ἐπιμονῆς, τοὺς περὶ αὐτῆς ὀνειρούρους του δταν ἀπεχωρίσθην ἀπ' αὐτοῦ, πεισθεὶς ἐξ ἰδίας πείρας, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἴδῃ ποτὲ τὴν προσφιλεῖ του Ἑλλάδα, εἰσερχομένην εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην, ἣν ἀμφότεροι ἡμεῖς τῇ νύχχομεθα καὶ τῇ ἐπλάττομεν κατὰ διάνοιαν, τὸν παρεκίνησα πολὺ νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ καὶ νὰ ζητήσῃ ἀλλαχοῦ στάδιον καὶ πόρον ζωῆς. Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἔσπερε κατ' οὐδένα τρόπον, λέγων ὅτι θέλει ἐγκατεστήσει μέχρι τέλους. Τὸ πρωτεύον πάθος τοῦ Φαίδωνος, ἡ μονομανία αὐτοῦ, οὕτως εἰπεῖν, ἦτον ἡ Ἑλλάς. Ἀλλὰ τίς τῶν νέων δὲν ἔπαθε τὸ πάθος τοῦτο τοῦ ἀγαθοῦ νεανίου. Τίνος τὸ πρῶτον ὄνειρον, ἡ πρώτη εὐχὴ δὲν ἦτον ἡ Ἑλλάς, ἡ δόξα τῆς, ἡ εὐθυμερία τῆς ; . . Ἀλλ' οἱ πλείστοι ἐκείνων, ὅσοι ἐξώθεν ἦλθον ἐν οὐτῇ μετὰ τὰς ὁραίας ταύτας ὀνειροπολήσεις, ταχέως ἀπεκατερίσαντο, καὶ τὴν κόνιν τῶν ὑποδημάτων των τινάζαντες, διεσπάρησαν, ὡς οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ, καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον. Μόνος δ' ἵσως αὐτὸς, διὰ σπανίας τινος καὶ ἡρωικῆς ἐπιμονῆς, δὲν ἀπελπίσθη νὰ ἴδῃ ποτὲ τὴν Ἑλλάδα εὐδοχεύσαν καὶ εὐήμερον.

Ἰδὼν αἶφνης οὕτω καὶ ἀπροσδοκῆτως τὸν Φαίδωνα, ἐχαροποιήθη μὲν, ἀλλὰ γινώσκων τὴν ἀπόφασίν του, ἐξεπλάγην οὐδὲν ἦτον, καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ κατασπασθεὶς αὐτὸν, τὸν ἠρώτησα, τί παθὼν ἀπεδήμησε τῆς Ἑλλάδος, ἐν ὥρᾳ μάλιστα οὕτω κρισίμῳ, καὶ πρὸ πόσου χρόνου εὐρίσκειτο εἰς Κωνσταντινούπολιν.

— Πρὸ δλίγων ἡμερῶν, με ἀπεκρίθη με ὕψος χαρίεν, ἀλλὰ τοσοῦτον μελαγχολικὸν, ὥστε καὶ ἄκων ἐνέβλεψα εἰς αὐτὸν μετὰ μεϊζονος προσοχῆς.

Ἐκ πρώτης ὁψεως, δὲν εἶχον παρατηρήσει πόσον ὁ νέος οὗτος εἶχεν ἀλλοιωθῇ, πόσον ἦτον ὡχρὸς καὶ ἀ-

πειρηκώς· ὡς εἰ διήλθον ἐπ' αὐτοῦ ἐναιετοὶ πολλοὶ καὶ πρόωρον τι γῆρας ὡς εἰ διεδέχθη αἰφνιδίως τὴν ἀνηρότητα τῶν νεαρῶν ἐτῶν του.

Ἐσυμπέρανα λοιπὸν, ὅτι θὰ ἔπασχε καὶ ἡρώτησα ἀν' ἡσθέντης τῶνόντι.

— Ναί, φίλε μου, με ἀπεκρίθη με φωνὴν ἀτάραχον, ἡσθέντησιν ἐν Ἑλλάδι ἀσθένειαν σωματικὴν ἅμα καὶ ψυχικὴν, καὶ ἦλθα ἐνταῦθα ν' ἀλλάξω κλίμα, ν' ἀναπνεύσω τὸν ζωογόγον αὐτὸν καὶ καθαρὸν τῆς πατρίδος μας ἀέρα, ἀφοῦ περιήλθον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τὴν Ἰωνίαν, τὴν μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἐπεσεκέρθη τὸν Ἄθω.

— Τὸν Ἄθω ! ἀνέκραξα, τὸν μεγαλοπρεπῆ, τὸν ἱερὸν Ἄθωνα ; μὴ ἠθέλησας ν' ἀσκητεύσῃς . . . ἀλλὰ τὴν Χαρίκλειάν σου ; . . τὴν ἐγκατελείψεις τὴν Χαρίκλειάν σου ;

Ὁ Φαίδων δὲν ἀπήντησε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην. Τὸν ἐλύπησε, τὸν ἐνόχλησεν ἀρά γε ; δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰκάσω, διότι οὐδὲν σημεῖον προδίδον τὸ αἰσθημά του ἐξεικονίσθη ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ καὶ ἀταράχου προσώπου του.

— Τὴν Χαρίκλειαν ; εἶπεν ἐπὶ τέλους, ὦ ! τὴν ἄφησα εἰς Ἀθήνας, εὐτυχῇ καὶ σύζυγον πλουσίου καὶ ἐπιστήμου ἀνδρός . .

— Καὶ πῶς ; ἀνέκραξα ἐγὼ μετ' ἐκπλήξεως μεγίστης, πῶς ; διεῤῥήξατε τὴν μεταξὺ σας διακαὴ ἐκείνην ἀγάπην ;

Λέγε, Φαίδων, ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω τὰ κατὰ σέ, διότι ἐννοῶ τώρα, ὅτι δράμα τι ὀδυνηρὸν κρύπτεται εἰς πάντα ταῦτα.

— Κατ' ἄλλην ὥραν θέλω σοὶ διηγηθῇ τὰ πάντα. Ἄρες τώρα ν' ἀπολαύσωμεν ἀμύγη τὰ θέληγτρα ὅλα τῆς ὁραίας ταύτης ἑσπέρας. Ἔχουν ἀνάγκην αἱ αἰσθήσεις μου τῆς εὐδούς ταύτης καὶ ζωοποιοῦ αἵρας, ἔχει ἀνάγκην ἡ καρδία μου νὰ διαπαιδαγωγηθῇ ἀπὸ τῶν ἁρμονικῶν τούτων καὶ γλυκῶν ἤχων τῶν κυμάτων . . αὐτὸς ἦτο τὸ πρῶτον ἀνὸς ὁ ἴσμι αἱ βρεφικῆς ἡλικίας μου.

— Πάντοτε ποιητῆς, ὑπέλαβον ἐγὼ, δταν ἔπαυσε λέγων ταῦτα με ἀνέκρασόν τινα μελαγχολίαν, ποιητῆς καὶ τὰ αἰσθήματα, καὶ τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐκφράσεις. Θὰ ἔχεις ἤδη ἀπείρους βεβαίως ποιήσεις εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν σου.

— Πρὸ πολλοῦ ἔπαυσε νὰ μ' ἐπισκέπτεται ἡ μουσα, ἀπήντησε ξηρῶς ὁ Φαίδων.

— Καὶ λοιπὸν, ποία μεταβολὴ παράδοξος συνέβη ἐν τῷ βίῳ σου, Φαίδων ; Ὅσα ἀκούω παρὰ σοῦ, ὅσα ἀναγινώσκω ἐπὶ τοῦ περιλήπου προσώπου σου μοὶ λέγεις τὴν μεταβολὴν ταύτην. Μὴ βραδύνη νὰ με ἀφαιρέσῃς τὰς ἀνησυχίας μου. Ἐρυγες τὴν Ἑλλάδα, ἀπεσπασθῇς τῆς Χαρίκλειας, παρήτησας τὴν ποιήσιν, τὴν δόξαν, πᾶν ὅ,τι ἐγνώριζα ὅτι ἦτον ἡ λατρεία σου, ἡ εὐχὴ σου. . .

— ὦ ! ἄρες τα αὐτὰ ὅλα, ὅλα ματαιότης, παραφροσύνη. Ἐπείσθην πλέον περὶ τούτου, φίλε Εὐδωρε, καὶ διεῤῥήξας πάντα δεσμὸν συνδεόντά με μετὰ τοῦ ὀδυνηροῦ παρελθόντος μου, θέλω ἤδη ζητήσιν ἀποκατάστασιν τινα μόνιμον καὶ ὀχι φαντασιώδη. Εἰς τὸ ἐμπόριον λόγου χάριν, εἰ τι ἄλλο τούτου ὁμοιον ἐπάγγελμα. Ὁ Κερδῶς Ἑρμῆς εἶναι ἡ μόνη ἡδὴ ἡμῶν τῶν νέων θεότης. ὁ δὲ Ἀπόλλων, καὶ ὁ θεὸς τῆς Πατρίδος, καὶ ὁ δαίμων τῆς δόξης, τοῦ

Ἐρωτος εἶναι θεοὶ ὀλετήρες καὶ ἀποτρόπαιοι. Ἄλλ' ἔλθε, φίλε μου, αὖριον εἰς Χαλκηδὼνα, (*) ὅπου μένω εἰς ἐξαδέλφης μου τινὸς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐκεῖ, ἐν ᾧ θέλωμεν κατέρχεσθαι τὴν τερπνὴν καὶ ἀπτόμον ἄκραν τῶν ἀμπελῶνων, διευθυνόμενοι πρὸς τοὺς βαθυσκίους πλατάνους τοῦ Ἡραίου (**), θέλω σὲ διηγηθῆναι λεπτομερῶς τὰ μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχώρησιν σου συνδάντα μου. Τώρα ὑγίαινε, διότι νυκτιῶναι, καὶ ἔχω ἱκανὸν διάστημα νὰ διαπλεύσω ἀπ' ἐδῶ μέχρι τοῦ χωρίου μου.

— Ὑγίαινε λοιπὸν, φίλε Φαίδων, τῷ εἶπον, δὺς εἰσέτι τεταραγμένος ἐκ τῶν παραδόξων δι' ἐμὲ λόγων του, θέλω ἔλθαι ἀφύκτως, μόλις ἀπαλλαγῶ κατεπειγούσης τινὸς ἐργασίας, διότι μάθε το, ἐξασκῶ ἤδη ἐνταῦθα ἐπικερδές τι καὶ ἀνεξάρτητον ἐπάγγελμα. Ἀλλὰ μὴ, πρὸς Θεοῦ, μελαγχολικὰς ιδέας. Πράξε ὡς ἐμὲ, ὅστις ἐλησημόνησα ὅλας τὰς μεγάλας ἐκείνας καὶ παιδαριώδεις φαντασίας μου, καὶ ζῶ ἤδη εὐτυχὴς εἰς τὴν κοινὴν καὶ τετριμμένην σφαῖραν τοῦ κόσμου.

— Κ' ἐγὼ αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ἔχω, ἀπήντησεν ὁ Φαίδων, καὶ τείνας μοι τὴν χεῖρά του, ἐπέσει τοῦ ἀκατίου καὶ ἐμακρύνθη.

Ἐγὼ δὲ ἔμεινα πολλὴν ὥραν ἀκίνητος ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, θεωρῶν περίλυπος καὶ ἀδημονῶν τὸν καλὸν ἐκείνον νέον, στρέφοντα πρὸς μὲ τὸ εὐγενὲς καὶ μελαγχολικὸν πρόσωπόν του, καὶ χαιρετῶντά με διὰ τῆς χειρός. Ὅταν ἐγένετο ἄφαντον τὸ ἀκάτιον ἐντὸς τῆς ἐλαφρᾶς οὐχίχλης τῆς ἐσπέρας, καὶ ἡ μορφή τοῦ Φαίδωνος ἐξηλείφθη ἀπ' ἐμπρός μου, ὡς ὅπασία τις ἐρατεινὴ μὲν, ἀλλὰ πένθιμος, ἐπανελάβον αὐθῶς τὴν πρὸς τὴν κατοικίαν μου ὁδὸν, εἰς ὁδυνηροὺς τραπεῖς διαλογισμοὺς.

« Οὗτω λοιπὸν, εἶπον καθ' ἑμαυτὸν, ἀπόλλυνται αἱ ὠραιότεραι καὶ εὐγενέστεραι ὁρμαὶ τῆς καρδίας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἐγνώρισα τὸν Φαίδωνα ἔνθουν, μεστὸν ἐλπίδων, καρτερικὸν εἰς τὰς ἀποφάσεις του, ἀδάμαστον εἰς τὰς ἀποτυχίας του, ἀλλ' ἰδοὺ τὸν ἀναβλέπω ἄθυμον, καταβεδλημένον, ἀποκαρτερήσαντα. . . . Ὅ, τι φίλτερον καὶ ἀγιώτερον εἶχεν ἄλλοτε, τὴν πατρίδα, τὴν ποίησιν, τὴν νέαν ἐκείνην πρὸς ἡν ἀφωσίωσεν ὅλην αὐτοῦ τὴν ἄπειρον στοργὴν. . . . ὦ! δὲν εἶναι πλέον ταῦτα τοῦ νοῦς του καὶ τῆς καρδίας του τὸ μέλημα, καὶ τί λέγω; εἶναι ἴσως αἱ καρδιοκόροι ἐριννύες τῆς ζωῆς του. . . . Καὶ οὕτως ἔδει γενέσθαι.

» Δυστυχὴς, δυστυχὴς ἀπειράκις ὁ γεννηθεὶς μὲ αἰσθήματα ἀνώτερα καὶ εὐγενή. Παραδεδομένος εἰς τοῦ νοῦς του τὰς ὀνειρώξεις καὶ τὰς πλάνας, εἰς τῆς καρδίας του τὰς ἐφέσεις, δὲν καθορᾷ τὴν ἐνώπιόν του αἰδυσώπητον πραγματικότητα, καθ' ἣς, ὡς ὁ ἀόμματος κατὰ πετρῶν, προσκόπτει εἰς ἕκαστον βῆμά του. Ἐλεύσεται ὁμως στιγμή, ὅτε θέλει ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμούς του, φρικτῶδες στιγμή! Τὸ ἀποτρόπαιον φάσμα τοῦ ἀληθοῦς ἐγείρεται ἐνώπιόν του. . . . Καὶ πολλοὶ μὲν ἐντρομίσαι, καταπεπληγμένοι πιπτουσι πρηνεῖς καὶ προκυνουσι τὸ νέον τοῦτο εἶδωλον τοῦ Βαῦλ, ἀλλ' εἰσὶ τινες, φεῦ! οἵτινες ἀποπύουσιν αὐτὸ, ἐπὶ ποινῇ μεγάλων συμφορῶν, ἐπὶ ποινῇ θανάτου!

(*) Τὸ Κατίχοι. (**) Φανέρ Μπαξέ.

Οἱ τοιοῦτοι λαβόντες ἄδολον καὶ ἀμιγῆς παρὰ τοῦ οὐρανοῦ τοῦ ἀγαθοῦ τὸ αἶσθημα, καὶ οἰονεὶ παρῑζητοὶ εἰς κόσμον ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν εὐγενὴ αὐτῶν φύσιν, ταχέως παρέρχονται, ὡς τὰ σπάνια ἐκεῖνα φυτὰ, αἵτινα μεταρτυεώματα εἰς ξένα κλίματα, ἀδύνατον νὰ συνεθίσωσιν εἰς τὴν νέαν των ἀτμοσφαῖραν, καὶ ἄλλα μὲν ἐπιζῶσι πρὸς ὥραν ἄτροφα καὶ καχεκτικά, ἄλλα δὲ φθειρόμενα βαθμηδὸν μαθαίνονται καὶ ἀποθνήσκουσιν ἐν τάχει.

Ἐσπούδασα τὸν Φαίδωνα, καὶ φρονῶ, ὅτι ἐξαπατηθεὶς εἰς πάσας τὰς γενναίας τῆς ψυχῆς του ὁρμὰς, εἶναι δύσκολον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὸν πραγματικὸν βίον. Εἶδον σημεῖα προφανῆ μαρasmus ἐπὶ τοῦ προσώπου του καὶ τοῦτο μὲ πείθει, ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ὁποῖαν μ' ἐξέφρασεν ἀπόφασίν του. Ὅποσος ὅμως εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶναι ἂν ὁ ἀγαθὸς οὗτος νέος ἐσώζετο καὶ ἐπέσει τῶν ἡθικῶν τούτων συμφωρῶν του; Ἀνερεύνησα ἀρκούντως τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πιστεύω, ὅτι ἡ κοινωνία ἀπόλλυσι ἀπώλειαν ἐπαίσθητην, ὅσακις ἐν τῶν εὐγενῶν τούτων ὄντων διαγράφεται πρόωρα ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς. Ἄν δυνηθῇ μέχρι τέλους νὰ προσοικειωθῇ τὸ πραγματικὸν καὶ ἀληθές τοῦ βίου, εἰσέρχεται ἐν αὐτῷ ὡς ἂν μὲ τὰς ἀναμνήσεις ἄλλης, ὠραιότερας μὲν, ἀλλὰ φαντασιώδους ὑπάρξεως, καὶ εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς πράξεις, εἰς ὅλα τὰ βήματα, τύπον καὶ ὑπογραμμένον ἔχει πᾶν, οὕτινος κατὰ τὸ ὄναρ, τὸ ἥδυμον ἐκεῖνο ἀντελήφθη. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος θέλ' εἶσθαι ἄεποτε γενναῖος, καὶ ἀγαθὸς, ἀπονήρευτος καὶ ἀκίβδηλος τὴν ψυχὴν, φίλος τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ διὰ τοῦ παραδείγματός του ἡ τῶν παθημάτων του, διότι ὁ τοιοῦτος πάντοτε θέλει παθαίνει, δυνάμενος καὶ ἄλλους νὰ ἐλκύσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς. Οὕτως εἰ υἱοὶ ἐκείνοι τοῦ οὐρανοῦ, κατερχόμενοι πάλαι ποτὲ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων συνδιᾶγοντες, διέσωζον ὑπὸ τὸ θνητὸν περιβλήμα των τὰ σημεῖα τῆς οὐρανοῦ καταγωγῆς των, καὶ ἡ ὄψις μόνη αὐτῶν ἐνέπνεεν ἐννοίας καὶ ἐφέσεις ἀξίας τῶν τι τῶν οὐρανῶν

Ο ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ ΑΝΑΣΤΑΣ,

Ἡ

Ο ΑΝΕΨΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΛΙΟΣΤΡΟΥ.

Ὑπὸ Α. Δουμά.

Ἡ ὁδὸς Φορκέλλα, εἰς Νεάπολιν, ὁμοιάζει πολὺ, διὰ τὸν περιτρέχοντα αὐτὴν ὄχλον, τὴν στοὰν τοῦ Παλατίου τῆς δικαιοσύνης ἐν Παρίσις, τὴν ὁποῖαν ὀνομάζουσιν αἰθουσαν τῶν Πεπλανημένων, μὲ τὴν διαφοράν ὅτι εἰ μὲν δικηγόροι ἐνταῦθα εἶναι ἀδελφεσώτεροι, εἰ δὲ διάδικοι πλέον κατηγνημένοι· τοῦτο δὲ συμβαίνει, διότι αἱ δίκαι διαρκοῦν εἰς Νεάπολιν τρεῖς πλείοτερον παρ' ὅσον εἰς Παρίσιος.

Ἡμέραν τινα, καθ' ἣν διερχόμεθα τὴν ὁδὸν ταύτην, ὑπῆρχε μεγίστη συρροὴ πλήθους· ἠναγκάσθημεν δεῖν